

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KANADABOS (SG_R3_BES_28)

SINT-AMANDS, PUURS

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Kanadabos” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Sint-Amands, Puurs

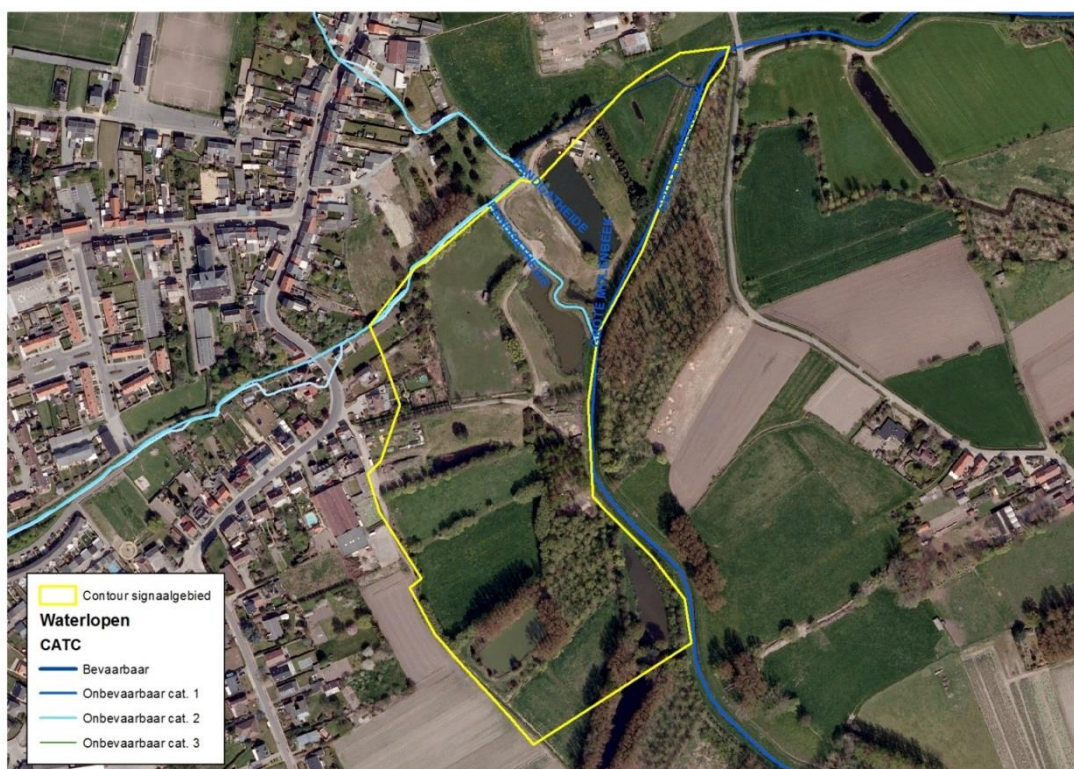
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt ten oosten van de kern van Oppuurs op het grondgebied van Sint-Amands. Langsheen de Grote Molenbeek-Vliet is het signaalgebied beperkt op het grondgebied van Puurs gesitueerd (gemeentegrens volgt voormalige bedding van de Vliet).

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied bevindt zich op de linkeroever van de Vliet-Grote Molenbeek. Een lokaal waterlopenstelsel (Kleinnijvenloop, Pandgatheide) begrenst/doorsnijdt het signaalgebied en mondt uit in de Vliet.

Oppervlakte: 9,2 ha

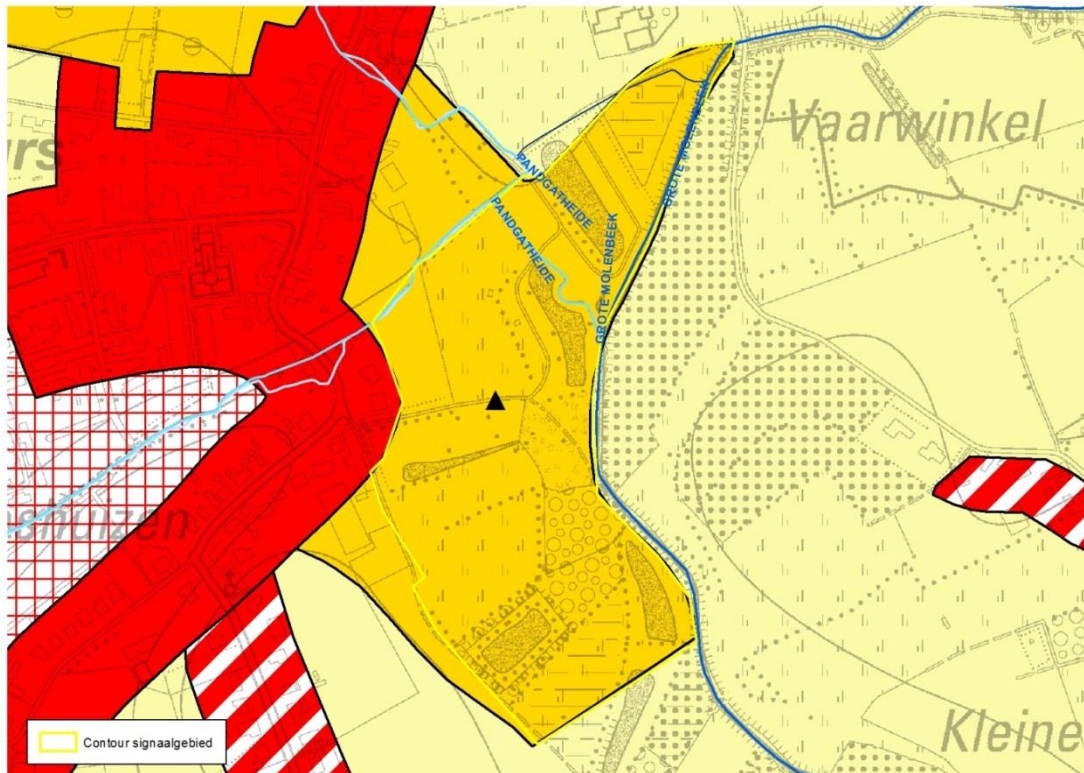
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied heeft de bestemming gebied voor verblijfsrecreatie.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied bestaat uit weilanden en vijvers. Lokaal was vroeger een camping gesitueerd.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

De huidige bestemming is niet verenigbaar met de grote kans op overstromingen, de visie gaat uit van een zachte invulling.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend op de bestemming gebied voor verblijfsrecreatie langsheen de Grote Molenbeek-Vliet. In het NW en ZW worden de hoger gelegen bestemmingen gebied voor verblijfsrecreatie uit de signaalgebied-contour gehaald.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

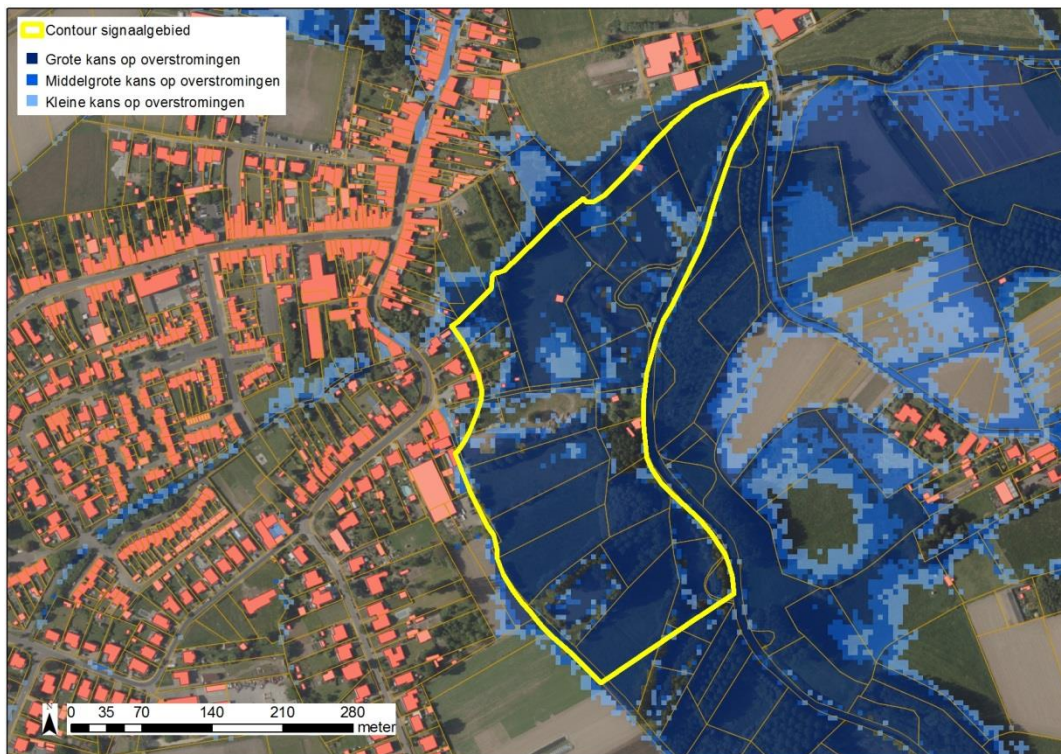
Het signaalgebied wordt gemodelleerd op de overstromingskaarten met een grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

---

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromende gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

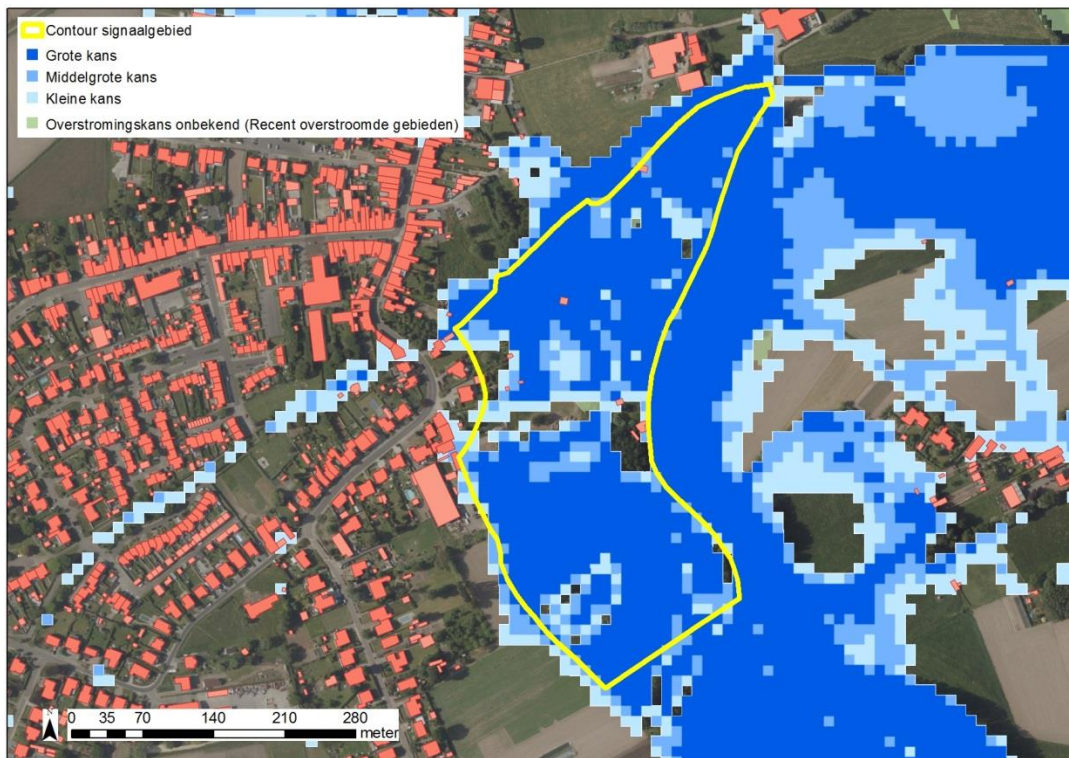
3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

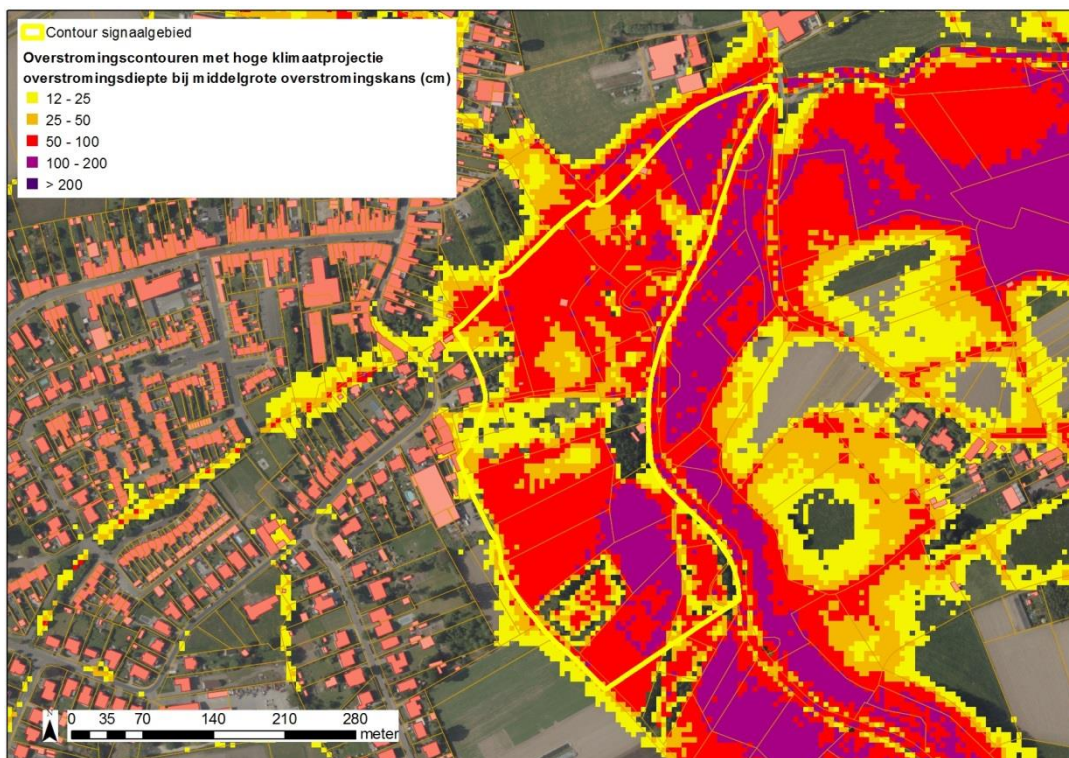
Bij gemiddelde klimaatprojectie heeft het signaalgebied een grote kans op overstroom. De gemodelleerde overstromingsdiepte bedraagt 50-100 cm, lokaal 100-200 cm.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

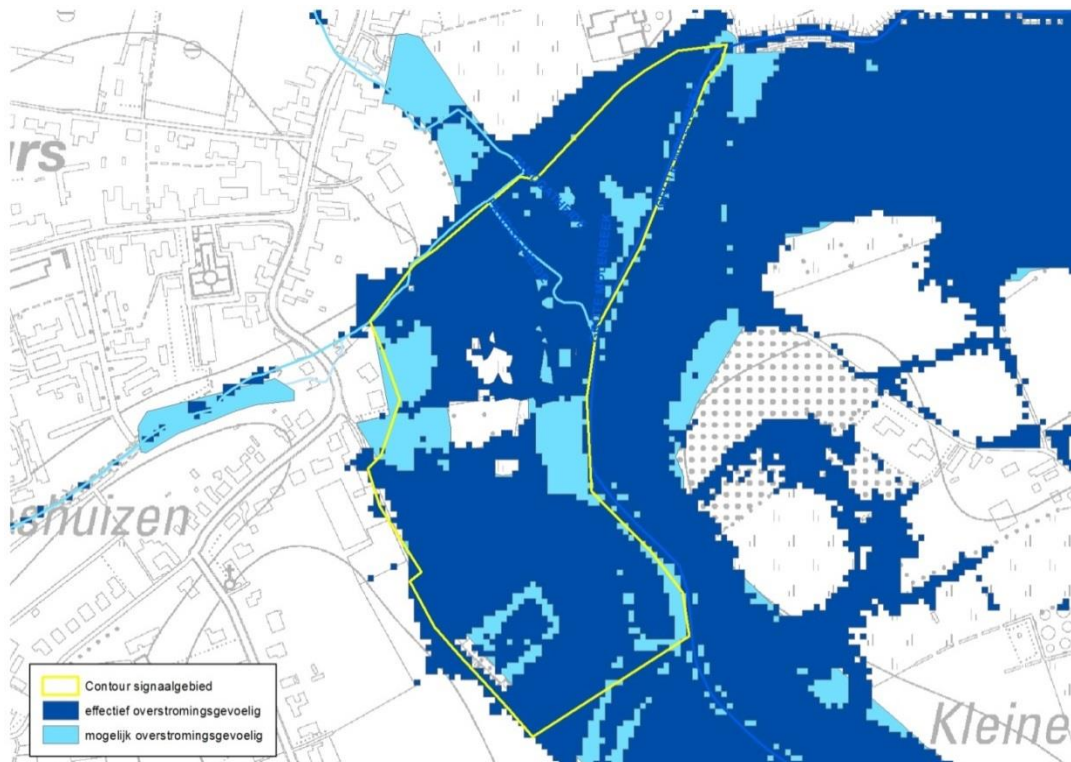
Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied wordt aangegeven als effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaart.

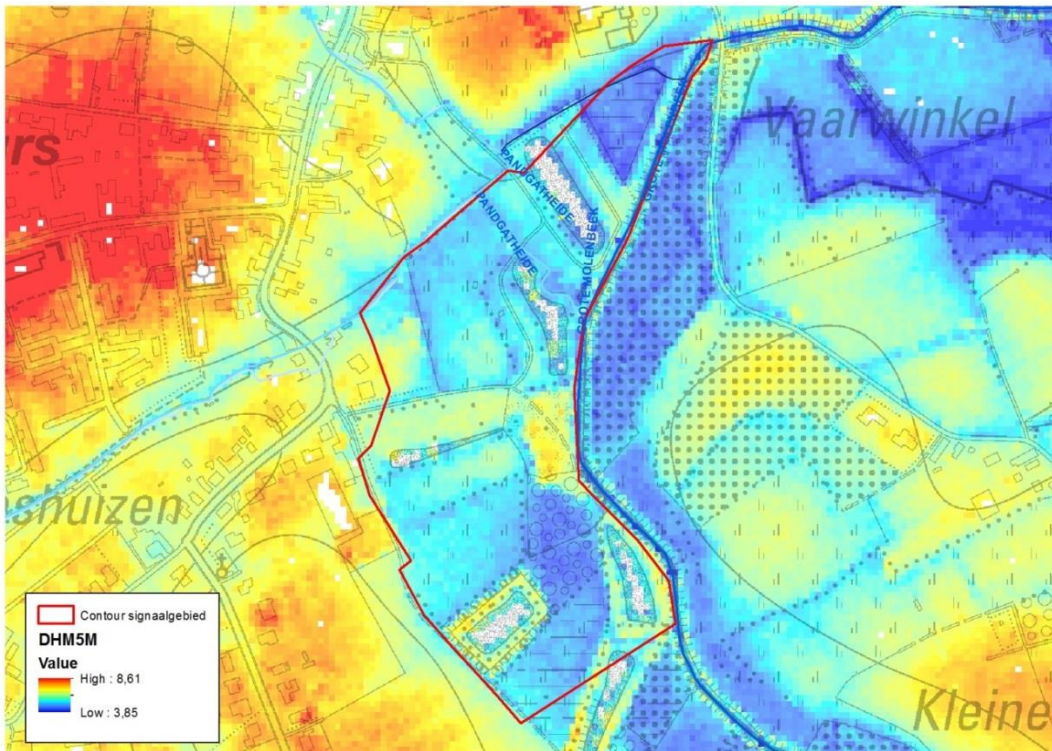
Het signaalgebied maakt integraal deel uit van de vallei van de Grote Molenbeek-Vliet. Dit wordt bevestigd vanuit het digitale hoogtemodel en de bodemkaart. Enkel de iets hoger gelegen delen in het westen, overstromen niet.

De oorspronkelijke vallei van de Grote Molenbeek-Vliet werd in het verleden grondig verstoord: ophogingen voor aanleg camping, vergraving door aanleg van visvijvers,... Hierdoor is de natuurlijke bergingscapaciteit van de vallei afgenomen.

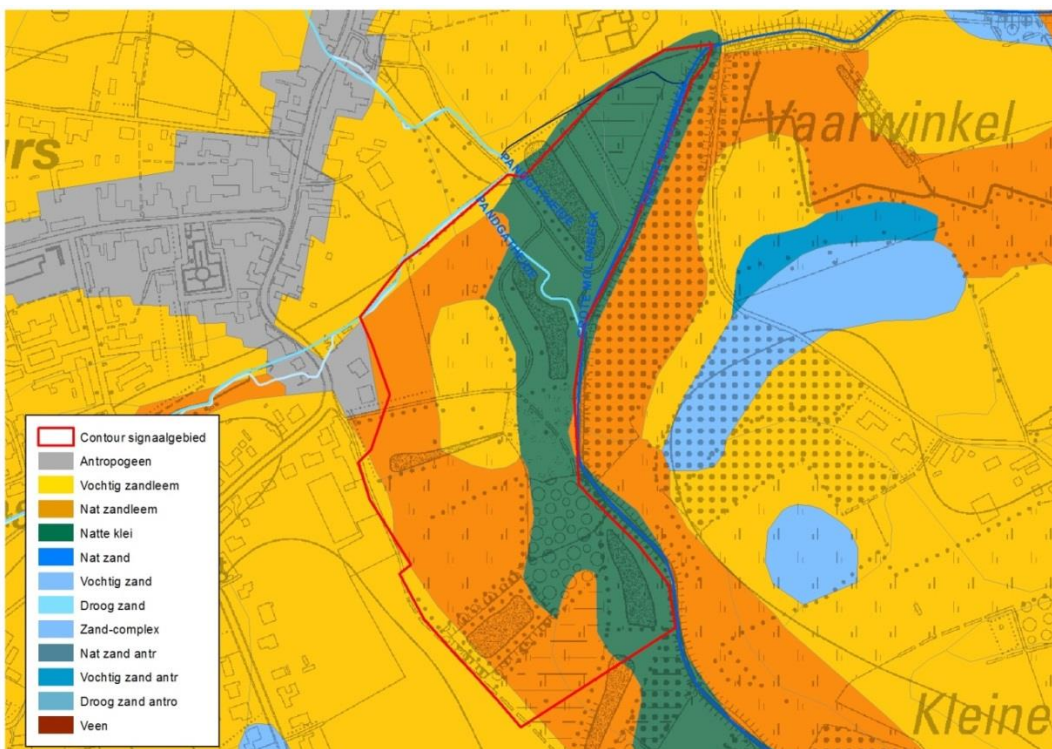

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

Figuur: digitaal hoogtemodel van het signaalgebied op topografische kaart.

Figuur: bodemkaart van het signaalgebied op topografische kaart.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

In het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde (2016-2021) wordt het stroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet afgebakend als aandachtsgebied. Het gebied wordt weergegeven als erg overstromingsgevoelig. Daar liggen verschillende redenen voor aan de basis. Omdat de waterlopen ter hoogte van Merchtem en Londerzeel, bij de overgang van Midden- naar Laag-België, van waterlopen met relatief groot verval overgaan naar beken met weinig verval, ontstaan aan de voet van dit talud frequent overstromingen. Het bovenstrooms deel van het stroomgebied kent een intensief landbouwgebruik en is tevens erosiegevoelig. Hierdoor bezinkt relatief veel bodemmateriaal afwaarts dit talud. Daarnaast zijn grote gebieden verhard en zijn bergingsgebieden ingenomen door bewoning of opgehoogd.

Er worden in het plan heel wat acties rond het bouwen van GOG's en andere maatregelen mbt het beperken van de wateroverlast binnen het afstroomgebied van de Grote Molenbeek-Vliet gedefinieerd.

De waterloopbeheerder van de Vliet, VMM, geeft aan dat zij op termijn via een modellering de potenties voor actieve waterberging in het gebied wensen te onderzoeken. Op korte termijn worden lokaal mogelijk enkele beperkte dijkverstevingingen uitgevoerd in functie van het ruimen van de waterloop (fase vergunningsaanvraag).

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

In het GRS wordt het gebied aangeduid als Vlietpark en Vlietvallei. Er is een recreatieve gradiënt

Het signaalgebied zou kunnen fungeren als ecologische/recreatieve stapsteen tussen het centrum van Oppuurs en overige natuurgebieden langsheen de Vliet, zoals Tekbroek (600 m afwaarts langs de Vliet).

4.3 Lopende initiatieven

15 jaar geleden werd een BPA opgestart voor de invulling van recreatie, aanleg van sportvelden,... Dit BPA werd stopgezet.

De gemeente heeft geen concrete plannen met het gebied.

De gemeenten Puurs en Sint-Amands maken deel uit van de projectperimeter van het landinrichtingsproject Schelde-Rupel. Hiermee worden nieuwe initiatieven en lopende processen in 'Schelde en Rupel' op elkaar afgestemd en de inrichting met gebiedsgerichte projecten uitgevoerd.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overleg gebiedsselecties op 03/09/2014: Frank Vanlombek (technische dienst – Sint-Amands) aanwezig.

Gebiedsgericht en thematisch overleg 17/09/2014: verdere bespreking van de selectie van de signaalgebieden.

Overleg opmaak startbeslissing:

Overleg te Sint-Amands op 12/01/2016. Aanwezig: Bart De Schutter (schepen), Eddy Ceurstemont (schepen), Johan Van Camp (polder Vliet en Zielbeek), Jozef Stevens (polder Vliet en Zielbeek), Gilbert Seghers (VMM), Ben De Bruyn (Dienst Ruimtelijke planning provincie Antwerpen), Rita Heyvaert (Ruimte Vlaanderen), Sandra Franck (bekkensecretariaat). De afbakening, huidige toestand, beleidsvisie en potenties van het gebied worden besproken.

Overleg te Sint-Amands op 26/04/2016. Aanwezig: Bart De Schutter (schepen), Eddy Ceurstemont (schepen), Johan Van Camp (polder Vliet en Zielbeek), Jozef Stevens (polder Vliet en Zielbeek), Sandra Franck (bekkensecretariaat). Voorbereiding van de eigenlijke ontwerp-startbeslissing, welke zal voorgelegd worden aan het CBS.

Op 17/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Het signaalgebied wordt herbestemd naar een openruimtebestemming, compatibel met het watersysteem.

B: maatregelen met behoud van bestemming

n.v.t.

A: watertoets

n.v.t.

Instrument:

/

Initiatiefnemer:

/

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen in gebied voor verblijfsrecreatie en bijna volledig effectief overstromingsgevoelig. Het signaalgebied wordt herbestemd naar een openruimtebestemming, compatibel met het watersysteem.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.